

MAAK GOEDE AFSPRAKEN BIJ HET UITBESTEDEN VAN JONGVEEOPFOK

De Vlaamse melkveebedrijven groeien, waardoor arbeid en/of stallen soms beperkende factoren worden. Externe arbeid inhuren en bijbouwen zijn mogelijke oplossingen. Een ander alternatief is het uitbesteden van de jongveeopfok. Stoppende melkveehouders met stalplaats, arbeid en kennis van jongveeopfok zijn dan de ideale partner. Samenwerking kan een win-winsituatie betekenen voor beide partijen. Maar hoe begin je eraan? – *Katleen Geerinckx, Hooibeekhoeve; Isabelle Vuylsteke, Inagro & Diane Schoonhoven, landbouwconsulent Boerenbond*

In het kader van het Vlaams demonstratieproject 'Routeplanner Melkvee' vonden eind vorig jaar twee discussienamiddagen plaats. De aanwezige melkveehouders én (potentiële) opfokkers brachten onderstaande elementen voor samenwerking naar voren. Vooraleer je een samenwerking aangaat, is het belangrijk om op de hoogte te zijn van elkaars manier van werken en de verwachtingen die beide partijen hebben van de samenwerking. Breng daarom een wederzijds bedrijfsbezoek. Dit geeft al een goed beeld van hoe de opfok er op beide bedrijven aan toe gaat. Je moet zeker de conditie en de leeftijd van de dieren, het rantsoen, de vergoeding, het eigendomsrecht, de tochtcontrole en de inseminatie van de dieren bespreken. Ook

belangrijk is hoe je zal omgaan met uitval en mogelijke andere problemen.

Leeftijd en conditie dieren

Het is van groot belang om concrete afspraken te maken over onder meer de leeftijd en conditie van de kalveren op het moment van de verhuizing naar het opfokbedrijf, de organisatie van het transport en het aantal kalveren dat op jaarbasis opgefokt wordt.

.....
Als je overweegt om jongvee uit te besteden, weet dan dat daar veel bij komt kijken.

Volgens de regelgeving mogen kalveren het beslag verlaten naar een ander beslag na het opdrogen van de navel, dus ongeacht het aantal dagen ouderdom. Voor de kalveren die bestemd zijn voor de vleeskalversector geldt een uitzondering. Deze mogen pas vanaf 14 dagen leeftijd het beslag verlaten omdat zij op roosters komen en jonge kalveren minimaal 14 dagen op stro moeten gehuisvest worden. Men kan ook kiezen om de kalveren pas te verplaatsen nadat ze gespeend zijn of zelfs enkel de opfok van volle vaarzen uitbesteden. Bepaal vooraf wie de kalveren onthoort, welk gewicht zij moeten hebben bij aankomst, wat er met zieke kalveren moet gebeuren en wie de (verplichte) vaccinaties doet. Moeten er op het moment dat er kalveren aankomen bij

de opfokker ook volle vaarzen klaarstaan die mee terug kunnen naar de melkveehouder? Heeft de melkveehouder specifieke wensen inzake huisvesting en kan je deze verwezenlijken in de stal van de opfokker?

Voederen en rantsoen

Wie voedert het jongvee en kiest het rantsoen? Kunnen en mogen de vaarzen beweiden? Teelt de opfokker nog kuilvoer? Indien er bij de opfokker onvolgende ruwvoerteelt mogelijk is, maakt men afspraken over wie welk voer koopt/teelt en wie de kosten daarvoor draagt. Anderzijds kan het ook interessant zijn om samen te werken op het vlak van mestafzet. Mag de melkveehouder de eerste twee snedes van het gras van de opfokker maaien en inkuilen? Wie draagt de kosten van het loonwerk? Wie geeft de percelen aan in zijn verzamelaanvraag? Wordt dit alles in rekening gebracht bij de vergoeding van de jongveeopfok of via een aparte regeling?

Vergoeding

Het is heel belangrijk om de vergoeding en de betaaltijdstippen vooraf te bespreken. Maar wat is dan een 'eerlijke' vergoeding? Een voorbeeldberekening op basis van reële boekhoudkundige gegevens van de 650 bedrijven met een bedrijfseconomische boekhouding van Boerenbond (Tiber-boekhouding), geeft een totale gemiddelde kostprijs voor de opfok van een drachtige vaars van 26 maanden van:

- 1339 euro of 1,70 euro/dag wanneer de stallen en machines nog niet afgeschreven zijn;
- 1794 euro of 2,27 euro/dag indien nieuwbouw voor jongvee noodzakelijk is, er externe mestafzet is en ruwvoer wordt aangekocht;
- 1005 euro of 1,27 euro/dag wanneer de stallen en machines afgeschreven zijn.

Hierin zit geen vergoeding vervat voor arbeid. De opfokker wil hiervoor echter wel vergoed worden, maar hoeveel arbeid heb je nodig per dier? Hoewel dit sterk afhankelijk is van de arbeidsefficiëntie en de stallen van de opfokker, het aantal dieren en de leeftijd waarop ze op het bedrijf aankomen, kan men uitgegaan van 1 uur per dier per maand aan bijvoorbeeld een uurloon van 16 à 20 euro per uur. De arbeid komt dan op 400 tot 500 euro per vaars, wat de totale kostprijs op ongeveer 1800 euro per vaars (drachtig, 26 maanden) brengt. Dit komt overeen met een dagvergoeding van 2,37 euro

Vooraleer je een samenwerking aangaat, is het belangrijk om op de hoogte te zijn van elkaars manier van werken en de verwachtingen die beide partijen hebben van de samenwerking.

per dag. De melkveehouder krijgt daarvoor – alle kosten inbegrepen – een correct opgefokte vaars van eigen genetica volgens de gemaakte afspraken. Als melkveehouder moet je dit afwegen tegen de mogelijke alternatieven, zoals de aankoop van een vaars of het zelf opfokken van jongvee eventueel met behulp van externe arbeid. De kostprijs van het extern laten opfokken van jongvee moet in verhouding zijn met de kostprijs van je alternatieven. Verder mag je ook het fiscale aspect niet uit het oog verliezen! Spreek goed af wie welke voordelen krijgt of exclusief btw zijn. Veel melkveehouders werken forfaitair, maar niet allemaal. Als melkveehouder kan je de kosten van de jongveeopfokker inbrengen als werkingskosten.

Eigendomsrecht dieren

In verband met het eigendomsrecht zijn er twee mogelijkheden. Ofwel blijven de bedrijven van de melkveehouder en opfokker twee aparte beslagen ofwel wordt het bedrijf van de opfokker een nevenlocatie van het beslag van de melkveehouder.

Wanneer beide bedrijven aparte beslagen blijven, wordt de opfokker sanitair verantwoordelijke van de dieren. De paspoorten komen dan op zijn naam bij het verhuizen van de dieren. Het eigendomsrecht van de dieren blijft bij de melkveehouder. Het paspoort van een dier is immers geen eigendomsbewijs. In dat geval worden ook de NER-D's van de opfokker gebruikt, want die hangen vast aan de sanitair verantwoordelijke. Je behoudt als sanitair verantwoordelijke wel heel wat auton-

mie. Het nadeel is dat er bij de verplaatsing van de dieren van het ene naar het andere bedrijf telkens bloed moet getrokken worden, zelfs als de opfokker jongvee van één enkel bedrijf opfokt en geen eigen vee meer heeft.

Het bedrijf van de opfokker kan ook een nevenlocatie van het bedrijf van de melkveehouder worden. Een beslag kan op maximaal 3 verschillende locaties (één hoofdlocatie en twee nevenlocaties) gehouden worden die alle binnen een straal van 25 km liggen. Wanneer een beslag op meerdere locaties gehouden wordt, kunnen de runderen van het beslag verplaatst worden tussen de locaties zonder aankooponderzoeken uit te voeren.

Tochtcontrole en inseminatie

Ook op het vlak van tochtcontrole en inseminatie maak je best vooraf goede afspraken. Wie doet de tochtcontrole? Wie bepaalt de stierkeuze, bestelt sperma, wie doet de inseminatie en hoe wordt dit alles geregistreerd?

Je kan ook voor de eenvoud met een fokstier werken of de tochtdetectie en inseminatie volledig uitbesteden door de aanschaf van een tochtdetectiesysteem en de inseminatie en opvolging uit te besteden.

Spreek ook af hoeveel keer er maximaal geïnsemineerd wordt en wat je doet met vaarzen die niet drachtig geraken. En welke vergoeding krijgt de opfokker nog voor deze droogstaande dieren? Bespreek ook de na te streven afkalfleefijd. Welk gewicht moeten vaarzen op het moment van afkalven bereikt hebben? 10% van de vaarzen kalft te licht af.

Afspraken over een minimum eindgewicht en maximum aandeel ondermaats wegende vaarzen bij afkalven zijn dus aangewezen. Wordt er een extra beloning uitgekeerd voor een jonge afkalfleeftijd op correct gewicht? Hoe vergoedt men de vaarzen met een te hoge afkalfleeftijd? Spreek ook af op welke leeftijd de hoogdrachtige vaarzen opnieuw verhuizen naar het melkveebedrijf.

Dierziekte en uitval

Hoewel je er als opfokker alles aan kan doen om de opfok zo goed mogelijk te laten verlopen, dan nog kunnen dieren ziek worden of zelfs uitvallen. Vooraf afspreken wie deze kosten draagt is onmogelijk. Om discussies en geschillen te voorkomen, stel je wel best een gemeenschappelijke veearts aan die in geval van ziekte of dood als onafhankelijke de vaststellingen kan doen. Elk geval is immers specifiek. Spreek ook af wie de dierenartsenkosten draagt en wie de kosten draagt in geval van uitval. Ga beiden zeker ook eens langs bij de verzekering! Zijn de dieren verzekerd onder bijvoorbeeld de brandverzekering

van de opfokker? Ook als ze niet zijn eigendom zijn? Welke schade is waar verzekerd?

Beëindiging contract

Hoewel dit hopelijk niet het gevolg zal zijn van onderlinge geschillen, is het aangewezen om voor aanvang van de samenwerking af te spreken onder welke voorwaarden het contract kan worden verbroken en wat de opzegtermijn is. Je zal als melkveehouder immers wel de tijd moeten krijgen om een andere opfokker of oplossing te zoeken. Pols vooraf ook even bij de opfokker voor welke periode hij opfok zou willen doen. Wat gebeurt er met de extra voordelen die verworven werden in de loop van de samenwerking? Blijven deze nog gelden of gaan ze ook teniet? We denken hierbij aan mestafzet, pacht van percelen ...

Zorg ervoor dat je op dezelfde lijn zit

Jongveeopfok uitbesteden kan zeker interessant zijn voor melkveehouders die te weinig ruimte, arbeid of mestafzet hebben, maar zorg ervoor dat je op dezelfde lijn zit met je opfokker. Spreek allebei

vooraf al je verwachtingen uit. Geef je mening en leg elkaar uit hoe jullie het beiden zien. Ga als melkveehouder eens kijken bij de opfokker hoe hij opfokt. Hoe zien zijn vaarzen eruit? Kan jij je vinden in zijn manier van werken en omgekeerd? Ga als opfokker ook eens bij de melkveehouder langs.

Alles tot in de laatste details op papier zetten is onmogelijk, maar zorg er wel voor dat je alles goed doorgesproken hebt! Steek zeker ook je licht eens op bij collega-melkveehouders en -opfokkers en vraag hoe hun samenwerking verloopt. Het is heel belangrijk om als melkveehouder een idee te hebben van wat je eigen opfok kost, wat deze zou kosten als nieuwbouw noodzakelijk is en wat de kostprijs is van mogelijke voor jou interessante alternatieven. Wanneer je overweegt om je jongvee uit te besteden, weet dan dat hier heel wat bij komt kijken. ■